

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БӨГЕЛМӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ
«ЗУР ФЕДОРОВКА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ**

IV ЧАКЫРЫЛЫШ

ЕГЕРМЕ ЖИДЕНЧЕ СЕССИЯ

Карар №4

Победа бистәсе

2022 елның 12 декабре

Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Зур Федоровка» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы федераль законнар, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлдәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә

"Зур Федоровка авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге Советы

Карар итте:

1. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә Бөгелмә шәһәр Советы депутаты статусы турында нигезләмәне расларга (1 нче кушымта).
2. Әлеге карар үз көченә керә һәм Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставында билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

**«Зур Федоровка авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеге башлыгы**

Р. М. Мотыйгуллин

2022 елның 12 декабрдә Зур Федоровка авыл җирлеге XXVII сессиясенәң 4 нче карарына
1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмә

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат үз вәкаләтләрен башкарганда төп хокукый һәм социаль гарантияләргә билгели.

1 Статья. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы (алга таба – депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба – «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы), әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Җирле үзидарә органнары депутат тарафыннан үз хокукларын һәм бурычларын нәтиҗәләргә гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра.

2 Статья. Депутат вәкаләтләргә вакыты

1. Депутат вәкаләтләргә, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очраклардан тыш, Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы (алга таба – «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы) эше башланган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутат вәкаләтләргә срогы «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принципнары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы белән билгеләнә.

3 Статья. Депутат вәкаләтләргә вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләргә вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) Үз теләгәң белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан сәләтсез яки чикләнгән;

4) суд тарафыннан билгесез югалган дип тану яки үлгән дип игълан итү;

5) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе граждандлығын яисә чит ил граждандлығын туктату - аның нигезендә чит ил гражданды җирле үзидарә органнарына, чит дәүләтнең граждандлығы (граждандлығы) булу, яисә яшәү яки башка документ төре булу хокукына ия, ул Россия Федерациясе граждандының яисә чит ил граждандының чит ил дәүләте

территориясендә даими яшәү хокукын раслый, Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсе нигезендә, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы булган кеше;

8) сайлаучыларны карау;

9) Бөгелмә шәһәр Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакыру яки аның альтернатив гражданлык хезмәтенә юлламалар;

11) «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләренә һәм тьюларны үтәмәү;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән башка очрактарда.

2. «Зур Федоровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгәннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, ә бу нигез «Зур Федоровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Советы сессияләре арасында булган чорда барлыкка килгән булса - мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча.

3. Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер-министры) депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн-бу гаризаның «зур Федорово авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Советына керү көне.

4 Статья. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутатның шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документы, шулай ук үз вәкаләтләре вакытында файдалана торган күкрәк билгесе булган таныклығы бар.

2. Депутатның таныклығы һәм күкрәк билгесе турындагы нигезләмә, аларның тасвирламасы «Зур Федоровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан раслана.

5 Статья. Депутатның үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат, «Зур Федоровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге уставында билгеләнгән очрактардан тыш, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара.

6 Статья. Депутат эшчәнлегә формалары

1. Депутат эшчәнлегә формалары булып тора:

а) Зур Федоровка авыл жирлегә " муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә катнашу;

б) " Зур Федоровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) «Зур Федоровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Советы каравына «Зур Федоровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Советының карар проектларын кертү;

г) депутат таләбен кертү;

д) депутат мөрәжәгәте юнәлеше;

е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, иҗтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) тиешле вазыйфаи затларга гражданның хокуклары бозылуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрү таләбе белән мөрәжәгать итү;

б) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре – фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территорияль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлеге шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставында, «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка формаларда башкарылырга мөмкин. Настоящее Положение определяет права и обязанности депутата Совета муниципального образования Зур Федоровка Бугульминского муниципального района Республики Татарстан, а также основные правовые и социальные гарантии при осуществлении депутатом своих полномочий.

Статья 7. Депутатның " Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә катнашуы

1. Депутат «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә шәхсән катнаша.

2. Депутат «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрен үткөрү вакыты һәм урыны, карап тикшерүгә кертелә торган мәсьәлеләр турында вакытында хәбәр итә, шулай ук әлеге мәсьәлеләр буенча «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Регламенты нигезендә барлык кирәкле материалларны ала.

«Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессиясендә катнаша алмаганда, депутат бу хакта «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Рәисенә алдан хәбәр итә.

3. Депутат хокуклы:

1) «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советында комиссиягә һәм тиешле вазыйфаларга сайларга һәм сайланырга;

2) Зур Федоровка авыл жирлеге " муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан карау өчен сораулар тәкъдим итәргә;

3) «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан оештырыла торган «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан сайлана торган (билгеләнә торган, килештерелә торган) вазыйфай затларның органнарын һәм кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикерләргә;

4) хокук чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә " Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының хокукый актлары проектларын кертергә;

5) көн тәртибе, каралучы мәсьәләләргә карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр, карарлар проектларына һәм «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының башка актларына төзәтмәләр кертергә;

6) «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессиясендә «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советына хисап яисә контроль астында булган теләсә кайсы органның яки вазыйфай затның чираттан тыш хисабын яки мөһүмәтләрен тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә аның фикеренчә ижтимагый әһәмияткә ия гражданның мөрәҗәгатьләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәренә нигезләү һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясау, белешмәләр һәм аңлатмалар бирү;

10) «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләре беркетмәләренә эчтәлегә белән танышу.

4. Депутат тарафыннан «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессиясендә әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәртмәләр «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 Статья. Депутатның " Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге

Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы комиссияләре эшендә шәхси катнаша, аның әгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, каралган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат үзе әгъзасы булмаган комиссияләр эшендә катнаша ала, тәкъдимнәр кертә, тикшерелә торган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм киңәш бирү хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 Статъя. Депутатның «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы яисә аның комиссияләре кушуы буенча депутат Бөгелмә шәһәр Советы карарларының «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге чикләрендә урнашкан җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, аларның оештыру-хокукый рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, оешмалар тарафыннан үтөлешен тикшерүдә катнаша.

3. Йөкләмәне үтәү нәтижәләре турында депутат «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советына яки аның комиссиясенә хәбәр итә.

10 Статъя. Депутат таләбе

1. Депутат «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә депутат таләбе белән җирле үзидарә органнарына, җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан төзелә яки сайлана торган башка органнар җитәкчеләренә, «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан муниципаль предприятие һәм учреждениеләр җитәкчеләренә, аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе-депутатның «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы карары белән депутат таләбе итеп таныла торган мөрәҗәгәте. Депутат таләбе турындагы тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язмача кертелә һәм «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессиясендә игълан ителә.

3. Җирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, депутат таләбе җибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесе аңа язма рәвештә 30 көннән дә соңга калмыйча яисә «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы билгеләгән башка вакыттан да соңга калмыйча җавап бирергә тиеш. Җавап орган җитәкчесе, вазыйфаи зат, депутат таләбе җибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Запрос инициаторы сорауда куелган сорауларны карап тикшерүдә турыдан-туры катнашырга хокуклы. Аларны карау көне турында сорау инициаторы алдан, ләкин сорауны карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Җирле үзидарә органын, җирле үзидарә органының вазыйфаи затын, муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесен «Зур Федоровка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы билгеләгән вакытка депутат таләбе буенча кабул ителгән карарның үтәлеше турында язма җавап бирүне йөкләргә хокуклы.

11 Статъя. Депутат мөрәҗәгәте

1. Депутат мөрәҗәгәте булып депутатның Дәүләт хакимияте органнарына, җирле

үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә, аларның оештыру-хокукый формасына бәйсез оешмаларга һәм муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан ижтимагый берләшмәләргә, аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлегә белән бәйлә мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатында мөрәжәгать итүе санала.

2. Депутат мөрәжәгәте депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жиберелә.

3. Депутат мөрәжәгатьләрен дөүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, аларның оештыру-хокукый формасына һәм ижтимагый берләшмәләренә карамастан оешмалар тарафыннан карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә жавап, асылда, мөрәжәгатътә куелган мәсьәләләрнең асылы буенча булырга тиеш һәм мөрәжәгать жиберелгән вазифаи зат яки вәкаләтле зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

12 Статья. Депутатның сайлаучылар белән мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятиеләр, оешмалар, дөүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгатьләрен карый, гражданны кабул итә, тиешле дөүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук айга бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакуләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кергән тәкъдимнәрне, шикаятьләренә карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләренә дәрәс хәл итүгә ярдәм итә;

гражданны кабул итә;

ижтимагый фикерне өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дөүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды эчендәге территорияләрдә үткәрелә, аларның исемлегә һәм аларны бирү тәртибе «Зур Федоровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советы тарафыннан билгеләнә.

Депутатның ачык чара рәвешендә сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенәң жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

13 Статья. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. «Зур Федоровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советы депутаты уртак эшчәнлек һәм карала торган мәсьәләләр буенча позиция белдерү өчен булдырыла торган депутат фракциясе яки төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзү, теркәү һәм аларның эшчәнлегә тәртибе «Зур Федоровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советы Регламенты белән билгеләнә.

14 Статья. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат «Зур Федоровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуны тәэмин итүче бөтен хокукларга ия.

2. «Зур Федоровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советы депутатның сайлау округындагы эше, «Зур Федоровка авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә

Советының, аның органнарының карарларын һәм йөкләмәләрен үтәве турындагы хәбәрән тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка үз эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә, икътисадый һәм социаль үсеш программалары үтәлешенә, депутатның тәнкыйть сүзләренә һәм тәкъдимнәренә буенча кабул ителгән чаралар турында хәбәр итәләр, депутатның законнарын, муниципаль берәмлекләренң вәкиллеке органнарының эш практикасын, жәмәгәтчелек фикерен өйрәнүгә булышлык итәләр.

15 Статъя. Депутатның вазыйфаи затларны кабул итү хокукы

Депутат үз эшчәнлегенә мәсьәләләренә буенча «Зур Федоровка авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә территориясендә жирле үзидарә органнарының, предприятиеләренң, оешмаларның, муниципаль милек рәвешендәге учреждениеләренң вазыйфаи затларын чираттан тыш кабул итү хокукыннан файдалана.

16 Статъя. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәнлегенә белән бәйлә мәсьәләләр буенча закон тарафыннан сакланылмый торган яшерен мәгълүмат алырга хокуклы.

17 Статъя. Депутат бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген башкарган Россия Федерациясен Конституциясен, федераль законнарын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, Бөгелмә шәһәренә уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;

2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгәтләрен үтәүне һәм яклауны тәэмин итү;

3) сайлаучыларны даими, ким дигәндә айга бер тапкыр кабул итү;

4) оештыру-хокукый формасына, иҗтимагый берләшмәләргә, дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына бәйсез рәвештә гражданны, оешмалар мәрәҗәгәтләрен вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясен чикләрендә җавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында елына ким дигәндә бер тапкыр очрашуларда хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйлә чикләүләрен үтәргә;

7) «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны үтәргә;

8) эхлак һәм депутат этикасын нормаларын үтәргә;

9) дәүләт һәм башка закон белән саклана торган серне сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйлә гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы мәгълүматларны таратмаска;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дө соңга калмыйча үзенә керемнәрен, чыгымнарын, мөлкәтен һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләрен турында мәгълүмат, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә үз хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәрен, чыгымнарын, мөлкәтен һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләрен турында белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат федераль законнар, Татарстан Республикасы законнарын, «Зур Федоровка авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән үзенә йөкләнгән башка вазыйфаларны башкара.

18 Статъя. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә чикләүләр

1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутатның хокукы юк:

1) эшмәкәрлек белән шәхсэн яки ышанычлы затлар аша шөгыйльләнергә;

2) коммерция яки коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә катнашу, түбәндәге очраклардан кала:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы белән, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органында, съездда (конференциядә) яки башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милекчеләре ширкәтләренең гомуми жыелышында катнашу;

б) коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу (сәяси партия идарәсендә, һөнәри берлек органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында булдырылган беренчел профсоюз оешмасының сайлау органында, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының съездында (конференциясендә) яки гомуми жыелышында катнашудан тыш, милекчеләр ширкәтләре) Татарстан Республикасы Президентының алдан хәбәр итүеннән тәртиптә, Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре советы Ассоциациясендә, муниципаль берәмлекләренең бүтөн берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү» темасына Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты утырышы;

г) оешманың идарә һәм ревизия комиссиясе органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү, аны гамәлгә куючы (акционер, катнашучы) муниципаль берәмлек булып тора, оешманың муниципаль берәмлеге исемнән оештыру вәкаләтләрен башкару тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) укутучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчасы хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

4) Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлек яисә күзәтү советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының башка органнары һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган структур бүлекчеләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләр башкаручы Депутат гражданлык административ яисә жинаять эше яисә административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил сыйфатында катнаша алмый.

19 Статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын, шул исәптән, катгый үтәргә тиеш:

1) "Зур Федоровка авыл жирлеген" муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә билгеләнгән дисциплинаны һәм регламентны үтәргә;

2) башкаларның фикеренә карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтергә, депутатларның, вазыйфаи затларның һәм депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйле мөнәсәбәтләргә кергән башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм гражданнырга хөрмәт күрсәтмәскә;

3) депутат эшчәнлегенә белән бәйле булмаган максатларда, аңа депутат вәкаләтләре үтәлеше белән бәйле билгеле булган белешмәләренә, әгәр бу мәгълүматлар Дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне төшкел итсә, таратмаска һәм кулланмаска;

4) жирле үзидарэ органнары эшендэ катнашудан тыелырга һәм депутат статусын жирле үзидарэ органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданныр эшчәнлегенә аның шәхсэн яки якин туганнарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә йогынты ясау өчен кулланмаса;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырга мөмкин булган гамәлләрдән, гаризалардан, гамәлләрдән тыелырга, шулай ук аның абруена яки «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының абруена зыян китерергә мөмкин булган конфликтлы ситуацияләрдән качарга;

6) мәнфәгатьләр конфликтна китерә торган яки китерергә мөмкин вазыйфаларны башкарганда шәхси кызыксыну барлыкка килгәндә-бу хакта «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы карары белән расланган тәртиптә «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советына хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга юнәлдерелгән карарларын үтәргә;

7) «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы йөкләмәсе буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 Статъя. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, «Зур Федоровка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Аларны жинаять яки административ жаваплылыкка тартканда, тоткарлаганда, кулга алынганда, тентүдә, сорау алуда, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук алар биләгән торак һәм (яки) хезмәт урыннары, багажлары, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, язышулар вакытында оператив-эзләү чаралары үткәргәндә депутат хокукларының гарантияләре, алар куллана торган документлар булган элемент чаралары федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат тавыш биргәндә белдерелгән фикер, позиция һәм аның статусына, шул исәптән аның вәкаләтләре срогы чыккач, тиешле башка гамәлләр өчен жинаять яки административ жаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында хурлау, яла ягу яки Федераль законда каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.